

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра професійної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

 Вікторія КРИКУНОВА

«26» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

виробничої (переддипломної) практики

Здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти

(початкового (короткого), першого (бакалаврського), другого (магістерського))

освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Економіка)»

(назва)

спеціальності 015 Професійна освіта (Економіка)

шифр, назва

Херсон – 2022-2023

Робоча програма практичної підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Професійна освіта (Економіка) спеціальності 015 Професійна освіта (Економіка). – Херсон, 2023. – 10 с.

Розробники робочої програми: науковий ступінь, вчене звання, ПІБ;
науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Кандидат педагогічних наук, доцент Чепок Р.В

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри Професійної освіти
Протокол № 1 від 26.08.2022 р.

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Чепок Р.В

(ПІБ)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП

(підпис)

Чепок Р.В

(ПІБ)

СХВАЛЕНО:

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
Протокол №1 від «1» від 26 серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності *Професійна освіта*
(Економіка)

Протокол №1 від «1» від 26 серпня 2022 року

Схвалено на Вченій раді економічного факультету

Протокол №1 від «1» від 26 серпня 2022 року

© ХДАЕУ, 2023

Робоча програма
виробничої (переддипломної) практики
здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня другого року
навчання

Спеціальність: Професійна освіта (економіка)

Термін проведення: виробнича переддипломна практика здійснюється на другому курсі у 3 семестрі.

ВСТУП

Загальні положення проходження переддипломної практики

Переддипломна практика розглядається як форма адаптації студентів до умов та характеру майбутньої роботи. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з дисциплін циклу професійної підготовки, формуються професійні якості майбутнього науковця. Метою переддипломної практики є оволодіння студентами сучасними методами, розрахунково-аналітичними операціями, управлінськими процедурами та технічними засобами виконання робіт у сфері економічної діяльності. У період її проходження, на основі одержаних під час навчання знань, формуються професійні уміння і навички для підготовки та прийняття самостійно обґрунтованих організаційно-економічних рішень у реальних умовах господарювання, розвиваються потреби в постійному підвищенні інтелектуального потенціалу і творчих здібностей для підтримання власної конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Мета. Виробнича (переддипломна) практика є продовженням реалізації наскрізної навчальної програми, заснованої на принципах безперервності та послідовності проведення всіх видів практики, і спрямована на формування необхідного обсягу практичних знань та умінь відповідно до другого (магістерського) рівня вищої освіти. У цій програмі розглядаються загальні питання організації, проведення та підведення підсумків переддипломної практики студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 015 Професійна освіта (економіка).

Основними завданнями переддипломної практики студентів зі спеціальності Професійна освіта (економіка) є – набуття вміння адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі, закріплення практичних навичок проведення економічного і педагогічного дослідження, формування його інформаційного, методичного забезпечення, виходячи з сутності проблем, що вирішуються, та обмежень, пов'язаних з діяльністю конкретного підприємства; - впровадження розроблених науково-обґрунтованих рекомендацій та пропозицій в діяльність підприємств, професійно-технічних закладів освіти.

Студенти під час практики набувають таких конкретних умінь та навичок: – визначати об'єкти економічної діяльності підприємства; –

розробляти стратегію розвитку економічної діяльності з оптимальною мобілізацією фінансових, інвестиційних, матеріальних і трудових ресурсів; – формувати ефективну організаційну структуру підприємства або спеціалізованого підрозділу, визначати функціональні обов’язки працівників із їх раціональним розподілом при оптимальній чисельності; – оцінювати відповідність стратегій розвитку підприємств сучасним світогосподарським тенденціям; 6 – виявляти і враховувати об’єктивні прояви глобалізації, середовищні фактори прямого і непрямого впливу на економічну діяльність; – використовувати оптимальні методи та інструменти уникнення (мінімізації) економічних ризиків; – розробляти і реалізовувати на практиці конкретні методи, засоби та інструменти управління підприємством, які спрямовані на обмеження кризових процесів; – порівнювати фактичну результативність діяльності підприємства з цільовою; – розробляти і використовувати оптимальні методики аналізу та ефективності функціонування підприємства.

Результатом переддипломної практики є узагальнення та вдосконалення здобутих знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом та формування готовності випускників до самостійної трудової діяльності, а також збір та опрацювання матеріалів для завершення дипломної роботи й оформлення її результатів.

Перелік компетентностей та результатів навчання

В процесі проходження виробничої переддипломної практики у здобувачів вищої освіти формуються такі компетентності та результати навчання:

Табл. 1.1

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати проблеми предметної галузі професійної освіти, комплексні завдання у сферах освіти та економічної діяльності, визначати цілі і завдання власної і колективної діяльності, презентувати власні й колективні результати професійної діяльності.
Загальні компетентності	Програма включає загальні компетентності (ключові навички), якими повинен володіти випускник другого циклу. ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 04. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо ЗК 07. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК 08. Уміння використовувати іноземні мови у процесі здійснення професійної діяльності у професійних навчальних закладах та на виробництві

<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.</p> <p>СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті.</p> <p>СК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.</p> <p>СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.</p> <p>СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.</p> <p>СК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.</p> <p>СК 8. Здатність викладати та використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для рішення експериментальних і практичних завдань, економічного управління діяльністю підприємства, дослідження економічних і соціальних процесів.</p> <p>СК 9. Здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі теорії і практики викладання економіки.</p> <p>СК 10. Здатність застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економіці</p>
<p>Програмні результати</p>	
	<p>РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.</p> <p>РН 2. Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.</p> <p>РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.</p> <p>РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проектів.</p> <p>РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.</p> <p>РН 6. Організовувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.</p>

	<p>РН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.</p> <p>РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.</p> <p>РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.</p> <p>РН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.</p> <p>РН 11. Обґрунтовувати ідеї та обирати інноваційні рішення, програмне забезпечення та інструменти у соціально-економічній та освітній діяльності.</p> <p>РН 12. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>РН 13. Застосовувати наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній та освітній діяльності</p>
--	---

Бази переддипломної практики

Основною базою переддипломної практики є кафедра, в межах якої формуються наукові напрями дослідження, функціонують наукові школи, проблемні групи, наукові гуртки тощо. З метою набуття додаткових навичок, поглиблення знань кафедра може направляти студентів у виробничі та наукові підрозділи інших організацій, установ та підприємств будь-якої форми власності, які мають потрібні умови для виконання основних завдань переддипломної практики студентів. З метою оприлюднення та обміну науковими результатами дослідної роботи студенти магістратури в ході практики беруть участь у роботі наукових семінарів, наукових конференцій тощо.

Календарний план-графік проходження виробничої переддипломної практики

Календарний графік проходження практики:

1. Затвердження завдань практики.
2. Відображення завдань та графіку проходження практики у щоденнику (за день до початку практики).
3. Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці (в перший день практики).
4. Узгодження студентом з керівником від бази практики питань згідно з програмою виробничої практики; уточнення графіку проходження практики з керівником від бази практики (перший день практики).
5. Попередні консультації керівника від бази практики, проведення ним екскурсії (перший день практики).
6. Ознайомлення з базою практики, спеціальним інструктивним матеріалом, опрацювання спеціальних джерел безпосередньо на базі практики та іншої інформації згідно з програмою практики (перші два дні).
7. Вивчення видів діяльності господарської організації (установи) - бази практики (перші два дні).
8. Збір даних для загальної характеристики бази практики (перші два дні);
9. Збір даних для техніко-економічного аналізу діяльності підприємства

(перші два дні). 10. Збір даних для спецаналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства (перші три дні). 11. Обробка зібраного матеріалу безпосередньо на базі практики (четвертий, п'ятий день). 12. Підготовка, оформлення, надання керівникам від підприємства (організації, установи,) та університету звіту про проходження виробничої практики (за два дні до закінчення строку практики за графіком). 13. Усунення недоліків звіту, його доопрацювання та остаточне оформлення (за день до закінчення строку практики за графіком). 14. Отримання відгуку керівника від бази практики та оформлення щоденника проходження практики (за один день до закінчення строку практики за графіком). 15. Захист студентом звіту про практику (в останній день переддипломної практики за графіком). 15 У процесі підготовки до проходження практики та в процесі її проходження студенти повинні ретельно ознайомлюватися з вимогами програми практики, із завданнями та виконувати їх якісно та вчасно.

Зміст звіту з виробничої переддипломної практики

Практика проводиться в індивідуальній формі. Індивідуальна форма — це безпосереднє вивчення кожним студентом програмних питань переддипломної практики, виконання відповідних розрахунків, проведення досліджень, необхідних для підготовки звіту про практику і написання дипломної роботи магістра.

Результати проходження практики студенти оформляють у вигляді письмового звіту про виконання індивідуальних завдань на практику, який подається на кафедру згідно з графіком організації навчального процесу. Зміст індивідуальних завдань на практику для кожного студента залежить від специфіки діяльності конкретної державної установи (бази практики) і підпорядковується темі магістерської дипломної роботи. Індивідуальні завдання на практику для кожного студента розробляються керівником практики від університету. Ці завдання доводяться до відома кожного студента на початку практики. Завдання може і повинен відредагувати керівник від бази практики.

Завдання можуть бути пов'язані не тільки з написанням магістерської роботи, а й з науково-дослідною роботою кафедри за держбюджетною та господарською тематикою, підготовкою доповідей на наукову конференцію, написанням наукових статей та наукових робіт на конкурс. Науково-дослідна робота в період практики має бути спрямована на підвищення фахового рівня підготовки студентів.

Основні вимоги до оформлення звіту з виробничої переддипломної практики

Звіт про виробничу переддипломну практику повинен мати чітку побудову, логічну послідовність та конкретність викладення матеріалу, переконливість аргументації, точність формулювання, доказовість висновків та обґрунтованість рекомендацій. У звіт включаються: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, додатки. Текстова частина звіту повинна бути поділена

на окремі розділи відповідно до питань програми. У цій частині студент дає характеристику поставленого питання і описує виконану ним роботу.

Керівник практики від кафедри детально перевіряє звіт, дає загальну оцінку виконаної роботи та вирішує питання про допуск студента до захисту звіту.

Норми оцінювання роботи студентів під час практики

Основними показниками для оцінки роботи студента на практиці є: виконання завдань практики, результати виконання індивідуальних завдань, навчальна дисципліна під час практики (своєчасність подання керівнику практики завдань), якість звітної документації.

Критерії оцінювання

№ з/п	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1	Якість розробки характеристики підприємства	50
2	Якість виконаної презентації підприємства	10
3	Якість виконаної індивідуальної творчої роботи	20
4	Оформлення документації	10
5	Захист практики	10
	Разом	100

Сума набраних балів за результатами виробничої практики переводиться в оцінки системи оцінювання ECTS.

Підсумковий бал	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	не задовільно
1-34	F	

Рекомендована література

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика / О. Я. Базилінська. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.

3. Бондар Н. М. Економіка підприємства: підручник / Н. М. Бондар. – К. : Знання, 2005. – 530 с.
4. Березін О. В. Економіка підприємства: навч. посібник / Березін О. В., Л. М. Березіна, Н. В. Бутенко. – К: Знання, 2009. – 390 с.
5. Господарський кодекс України (від 16.01.2003 № 436-IV). [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://www.rada.gov.ua>
6. Дороніна Т.О. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: навч. посіб. для магістрантів / [авт.-укл.: Т.О.Дороніна]. – Кривий Ріг : КДПУ, 2018. – 250 с.
7. Економіка підприємства / [В. І. Блонська, Т. Г. Васильців, С. С. Гринкевич та ін.]; за ред. Н. Г. Міценко, О. І. Яценко. – Львів : Магнолія – 2006, 2008. – 688 с.
8. Економіка сільського господарства : навч. посібник / [В. К. Збарський, В. І. Мацибора, А. А. Чалий та ін.]; за ред. В. К. Збарського, В. І. Мацибори. – К. : Каравела, 2009. – 264 с.
9. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання. / О.Е.Коваленко, Н.О.Брюханова. – Харків: Контраст, 2008. – 483с.
10. Курліщук І.І. Методика професійного навчання: Основи технології навчання. Креативні технології навчання: навчально-методичний посібник / І.І. Курліщук. – Старобільськ, 2017. – 120с
11. Луцький І. М. Економіка підприємства: підручник / І. М. Луцький, З. О. Манів. – К. : Знання, 2004. – 487 с.
12. Мармоза А. Т. Практикум з математичної статистики: навчальний посібник / А. Т. Мармоза. – К. : Кондор, 2009. – 264 с.
13. Професійна освіта: теорія і практика: наук. журн. / Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Харківській області; Т.О.Русланова (голова) [та ін.]. – Харків, 2020. – №1-2 (51-52). – 192 с.
14. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства : Підручник / С. Ф. Покропивний. – К. : КНЕУ, 2005. – 528 с.
15. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навчальний посібник / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2007. – 688 с.
16. Семенда Д. К. Економіка підприємства : навчальний посібник / Д. К. Семенда. – Умань : Уманське видавничо-поліграфічне підприємство, 2006. – 228 с.
17. Топіха І. Н. Економіка аграрних підприємств: курс лекцій / І. Н. Топіха. – Миколаїв : Видавничий відділ МДАУ, 2005. – 317 с.
18. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
19. Шматков Е.В. Методика професійного навчання. Навч. посіб. - Харків, 2000.- 110 с.

Ресурси мережі Internet

Сайт Верховної Ради України – <http://www.rada.gov.ua>

Сайт Державної служби статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua>

Сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України <http://minagro.gov.ua/>